

TVÅ GAMLA BEKANTA.

VI minnas väl alla två gamla bekanta från Skansen fast man numera ej vidare får höra dem på höjderna däruppe. Den ene är Jödde i Göljaryd, den andra är Delsbostintan. Jödde är död och hvilar på Nya Kyrkogården; Delsbostintan, alias fröken Gawell, numera doktorinnan Blumenthal, har dragit sig tillbaka till privatlivet och låter endast höra sig då och då på någon konsert. Men begge två äro djupt införlifvade med Skansens historia.

Jag minnes Jödde senast från nordiska museets stora kvartsekels jubileum hösten 1898. Jag hade då stämt möte med honom för att låta honom redogöra för sitt lifs bedrifter, och jag fann honom hemma hos sig i en liten salong några trappor upp någonstades i närheten af Centralstationen.

Karl Petter Rosén, så hette den döde landsmålaren det borgerliga lifvet, berättade med stilla jämnmod sin lefnadssaga:

— Jag föddes i Hjälmseryd i Jönköpings län den 12 februari 1855. Så gick jag igenom Mariestads femklassiga läroverk och tog studenten i Jönköping 77. Far

min ville förstås att jag skulle bli präst, och jag försökte mig verkligen på saken ett helt år i Uppsala. Men hade jag så läst i 100 år, hade jag nog aldrig blifvit präst ändå. Så läste jag kemi och geologi och gick slutligen 85 och 86 genom Filipstads högskola.

JÖDDE.

— Och då var hr Jödde således ingenjör?

— Ja, men jag praktiserade aldrig. Jag hade inte som mina kamrater några relationer vid grufvor och bruk.

— Då blef hr Jödde litteratör?

— Ja, det blef jag. 1889 var jag riksdagsreferent i andra kammaren för Aftonbladet. På sommaren blef jag emellertid redaktör för Morgonbladet men med villkor att få vara neutral både i

tull- och religionsfrågor. I december 1890 såldes tidningen till Hemlandsvännens bolag, men jag kvarstod som medarbetare till sommaren 1893.

— Så började hr Jödde på Skansen?

— Ja, jag började på vårfesten 1893, och sedermera har jag ju så småningom öfvergått till ett inventarium.

Men jag har aldrig varit och blir troligen aldrig fast engagerad på Skansen. Men det tycks vara en tyst öfverenskommelse mellan Hazelius och mig, att jag skall komma när det börjar våras och gå min väg när hösten faller på.

— Vintrarne då?

— Då gör jag turnéer i landsorten, ibland för Skansens räkning, oftast för min egen.

Vi tittade på ett färglagdt fotografi, där Jödde med dragspelet under armen satt på sin gamla sten och smålog för sig själf midt i solskenet och det gröna löfverket.

— Dräkten har jag gjort så lik som möjligt en smålänsk åttingbondes. Västen är väfd för min räkning af Jakob Kulle, och halsduken är knuten som de bruka nere i min hembygd. Den där pionen, som jag har i mössan, är heller intet fritt påhitt. I min barndom brukade alltid karlarne sätta en pion i mössan då de gingo till kyrkan om söndagarne. Eller någon annan vacker blomma.

— Visorna äro ju folkdiktning?

— Ja, så långt sig göra låtit. Ibland har jag förstås fått fila bort en del och ibland bättrat på. Några har jag skrivit själf, men dem tar jag inte till i onödan. För resten var jag landsmålare i Uppsala, där dessa sträfvanden då nått sin kulmen. Jag var till och med ordförande i Smålands nations landsmålsförening. På den tiden hade vi äfven de stora landsmålsfesterna, men beklagligt nog ha vi nu stor brist på roliga landsmålare. Kanske det dock blir bättre.

— Nu är ju hr Jödde mekaniker, efter hvad jag hört?

— Ja, i många år har jag på lediga stunder egnat mig åt mekaniken och konstruerat en typostrator, en aflägningsmaskin, som snart är färdig. Jag har alltid tyckt om mekaniken.

En egendomlig sysselsättning för en folkvissångare. Men Jödde dog innan han hunnit konstruera sin maskin till slut.

* * *

DELSBOSTINTAN.

Vid samma tid hemsökte jag äfven fru Blumenthal, som snällt och vänligt redogjorde för sin lefnadshistoria:

Jag är född den 4 november 1869 i Arbrå socken i Helsingland, där min far var kyrkoherde. 1895 kom jag till Stockholm och gick vid tekniska skolan ett par år. Vårfesten 95 uppträdde jag första gången på Skansen.

— Anledningen?

— Jag hade uppträdt på en bazar i Gäfle och troligen lyckats, ty doktor Hazelius skref till mig och bad mig komma till sitt rike.

— Hvadan namnet Delsbostintan?

— Jag har gått och läst i Delsbo, där min svåger var präst, och för öfrigt vistats där mycket. Visorna som jag sjunger äro äkta folkdiktning från Delsbo och historierna med för öfrigt. Fast jag i dessa naturligtvis breder på ibland. Det är ett stilt folk för resten.

Nå, däremot kunde jag ju ingenting invända med en sådan präktig typ för ögonen som den glada stintan.

